

Vårbyg

af Henrik Rasmussen

Vårbyg havde i 2007 den store fordel, at den modnede så tidligt af, at den kunne høstes, mens det var nogenlunde høstvejr. Der var meget nedknækning, som besværliggjorde høsten. Udbyttet i 2007 har de fleste steder ligget tæt på "normalen".

Der har været syv sorter med i de økologiske landsforsøg i år. Se resultater i tabel 1. Udbyttet i sortsblandingen har ligget på 43,2 til 47,5 hkg/ha. Sorten Power har givet et sikkert højere udbytte end de øvrige sorter. Tidligere har Power haft en tendens til at blive angrebet af meldug. Dette har ikke været så tydeligt i år. Power er blandt de sorter med den højeste karakter for nedknækning af aks og strå. Sorten Scandium, der tidligere har klaret sig godt, ser ud til at have tabt pusten. I hvert fald har den i år givet et sikkert mindre udbytte end sortsblandingen. Skyldes det, at Scandium har mistet sin resistens overfor svampesygdomme? I hvert fald var det den af sorterne, der blev angrebet mest af meldug.

Sorten Marigold har et sikkert lavere udbytte end sortsblandingen. Sorten Publican har givet det laveste udbytte. Det kan dog ikke konkluderes, at det store angreb af bygrust, som blev konstateret i observationsparcellerne, er hovedårsagen til det lave udbytte i Publican, idet der næsten ikke blev fundet angreb af bygrust i de tre landsforsøg. Sorten Anakin havde

forholdsvis stort angreb af bygrust i observationsparcellerne i 2007.

Tabel 2 viser forholdstal fra landsforsøgene 2003-2007 for de sorter, hvor der har været i økologisk fremavl i 2007, og som derfor sandsynligvis udbydes som såsæd i foråret 2008. Mængden af økologisk såsæd bliver dog sandsynligvis lavere, når de enkelte fremavlsparter bliver analyseret for spireevne med videre.

Sorterne er rangeret efter, hvordan de har klaret sig i forsøgene de seneste fem år, og således i hvilken rækkefølge man bør vælge sorterne. Sorten Smilla og Simba har de seneste år klaret sig godt og er derfor et godt valg til den kommende sæson. Sorten Power har med det gode resultat i 2007 meldt sig på banen som et godt sortsvalg til næste sæson.

Sorten Scandium ser ikke længere ud som et oplagt valg, når man kigger på udbyttetallene. I praksis ses det dog, at Scandium konkurrerer kraftigt med ukrudt i starten af vækstsæsonen, da den busker sig meget og vokser ud til siderne lige efter fremspiring. Så hvor denne egenskab er ønsket, kan Scandium være et godt valg. Sorten Class har ikke været afprøvet under økologisk forhold, men har både i 2007 og tidligere år klaret sig dårligere end målesorten i de konventionelle sortsforsøg.

Tabel 1. Vårbygssorter. Resultater fra tre forsøg, SortsInfo 2007.

Sort	Strå ¹ cm	Nedknækning ¹		Sygdomme, % dækn.		Udbytte	
		aks	strå	meldug	bygrust	hkg/ha	relativ
Blanding*	59	3.0	2.5	0.8	3.9	44.8	100
Simba	59	2.5	2.0	0.0	3.2	45.3	101
Power	61	4.0	2.5	1.5	3.0	48.2	108
Auriga	66	3.5	2.5	0.0	4.1	44.4	99
Scandium	61	3.5	1.5	9.0	4.0	40.3	90
Marigold	61	2.5	1.0	0.0	4.4	42.1	94
Publican	64	3.0	1.5	0.0	24.0	38.3	86
Anakin	64	1.5	2.5	0.0	10.0	43.8	98
LSD _{0,95}						2.6	

*Blanding = Power, Anakin, Scandium, Hydrogen
1 = Observationsparceller 2007, 0 = ingen nedknækning.

Tabel 2. Vårbygsorter, der sandsynligvis er til rådighed som såsæd i 2008. Relative udbytter 2003-2007, SortsInfo.

Sort	2003	2004	2005	2006	2007	C2-fremavl, ha
100 = hkg/ha	43.2	44.4	53.5	39.7	44.8	
Blanding	100	100	100	100	100	-
Power		100	100	99	108	140
Simba	104	94	102	106	101	802
Scandium		109	104	98	90	108
Anakin				102	98	40
Auriga					99	37
Marigold				101	94	89
Class						88

Konklusion

Sorterne Simba og Power er førstevalg.

Sorten Scandium ligger lavt med hensyn til udbytte, men er meget tæt og konkurrencestærk i starten af vækstsæsonen.

Nye sorter ser ikke specielt lovende ud.

Vidste du at:

Manglen på foderkorn i Danmark forsøges dækket via import fra østlandene.

Det er blandt andet fra Ukraine, Ungarn, Rumænien og Polen, der arbejdes med import af foderkorn.

Vårtriticale

af Henrik Rasmussen

2007 blev året, hvor vårtriticale endnu en gang bekræftede, at vårtriticale har i hvert fald mindst en af vintertriticales egenskaber: Svingende og uforudsigelige udbytter. Marker, der har set lovende ud i løbet af vækstsæsonen, har skuffe ved høst. Andre marker har givet acceptable udbytter. Men generelt set har udbytte af vårtriticale i 2007 været til den lave side.

Også i årets økologiske sortsforsøg har udbyttet svinget meget. For eksempel har sorten Dublet givet 52 hkg/ha i et forsøg og 29 hkg/ha i et andet forsøg.

Vårtriticales lange vækstperiode har givet problemer et vådt høstår som i år. Det kneb med at vårtriticale var moden, mens der var nogenlun-

Tabel 1. Vårtriticalesorter. Resultater fra 6 forsøg, SortsInfo 2007.

Sort	Ukrudt % dækning	Strå cm	Vand v. høst %	Råprotein % af TS	Udbytte hkg/ha	Udbytte relativ
Legalo	22	104	22.8	14.1	30.0	100
Nillex	18	97	21.2	13.7	34.6	115
Logo	20	99	23.4	13.3	36.9	123
Trado	26	87	22.7	14.5	31.8	106
Dublet	17	96	21.6	13.1	41.6	139
He 104-03	14	103	22.3	14.3	34.7	116
LSD _{0,95}					4.6	

de høstvejr. Efterfølgende har det været svært at høste en nogenlunde tør afgrøde på grund af de mange regnvejrskdage. Det afspejler sig også i årets økologiske sortsforsøg, hvor der er høstet med i gennemsnit 21-23 % vand. Alle forsøgene er høstet i løbet af en uge i slutningen af august, og gennemsnittet dækker over udsving på fra 19 til 34 % vand!.

På baggrund af flere års erfaringer og forsøg med dyrkning af vårtriticale må man nok sige, at mulighed for tørring er en forudsætning for succes med vårtriticale.

I 2007 er der gennemført seks landsforsøg med seks sorter, se tabel 1. Vårtriticale lange strå har heller ikke i år resulteret i lejesæd – dog havde et enkelt af de seks forsøg lidt lejesæd. Sorten Dublet har givet sikkert højere udbytte end alle de øvrige sorter. Den udbredte sort Logo har givet næsthøjeste udbytte – forskellen er sikker i forhold til målesorten og sorten Trado. Sorterne He 104-03 og Nilex har givet et sikkert højere udbytte end målesorten.

I de to højstydende sorter er indholdet af råprotein lavest målt i procent af tørstof. Der er tale om, at vårtriticale forholdsvis høje protein-indhold er "fortyndet". Dublet og Logo har nemlig den højeste mængde høstet råprotein pr. hektar.

Tabel 2 viser forholdstal fra landsforsøgene 2005-2007 for de seks sorter. Sorterne er rangeret efter, hvordan de har klaret sig i forsøgene i de tre år.

Sorterne Dublet og Logo skiller sig klart ud som de bedste sorter – med Dublet som den allerbedste. Heldigvis er det også de to, der har været i økologisk fremavl i 2007, og det bliver derfor sandsynligvis kun de to, der udbydes som såsæd i foråret 2008. Det oplagte valg til den kommende vækstsæson er derfor sorten Dublet

Udsædsmængde i vårtriticale

Vårtriticale vokser hurtigt fra start og busker sig derfor ikke særlig meget. Derfor har anbefalinger til udsædsmængde i vårtriticale lænet sig op af den anbefalede høje plantebestand for vårhvede. Erfaringer fra praksis og tidligere forsøg tyder dog på at man bør nøjes med lavere

Tabel 2. Vårtriticale sorter. Relative udbytter 2005-2007, samt fremavlareal (C-2) i 2007, SortsInfo.

Sort	2005	2006	2007	C-2, ha
100 = hkg/ha	39.2	22.1	30.0	-
Legallo	100	100	100	-
Dublet	-	130	139	51
Logo	115	130	123	218
Nilex	105	102	115	-
He 104-03	-	84	116	-
Trado	105	85	106	-

udsædsmængde, hvilket selvfølgelig alt andet lige vil være billigere, hvis udbytteneiveauet kan fastholdes. Den optimale udsædsmængde i vårtriticale mangler dog stadig afklaring.

Økologisk Rådgivning har derfor i lighed med sidste år gennemført forsøg efter egen plan. Der er gennemført to forsøg, hvoraf det ene var gødet med 30 tons svinegylle pr. hektar og det andet var ugødet. Forfrugten var vårhvede og sorten var Logo. Forsøgsplanen var ens for de to forsøg: fire forskellige udsædsmængder svarende til et ønsket plantetal på henholdsvis 300, 350, 400 og 450 planter pr. m². Forsøget blev sået den 18. april, og plantebestanden optalt cirka tre uger efter. Desværre blev der ikke helt opnået det ønskede plantetal. Plantebestanden blev opgjort til at være med 50-100 færre planter pr m² end ønsket. Det manglende antal planter skyldes sandsynligvis dårlig fremspiring og mange skadedyr (duer, råger og harer). Forsøget blev høstet den 28. august.

Tabel 3 og 4 viser resultat af de to forsøg henholdsvis med og uden gylle. Udbytterne var meget lave – især for det ugødede forsøg. Den

Tabel 3. Udsædsmængde i gødet vårtriticale. 1 forsøg. Økologisk Rådgivning 2007.

Plantetal, pl./m ²	Udbytte				
		plan	aktuel	hkg/ha	realtiv
300	257			21.7	100
350	305			28.2	130
400	319			25.8	119
450	350			23.6	109
LSD _{0,95}				n.s	

Tabel 4. Udsædsmængde i ugødet vårtriticale. 1 forsøg. Økologisk Rådgivning 2007.

Plantetal, pl./m ²		Udbytte	
plan	aktuel	hkg/ha	relativ
300	257	16.7	100
350	290	16.7	100
400	348	20.4	122
450	387	18.1	107
LSD _{0,95}		n.s	

statistiske analyse viser, at der ikke er nogen sammenhæng mellem plantebestand og udbytte i disse forsøg

Heller ikke de to foregående år har forsøg vist en sikker sammenhæng mellem plantebestand og udbytte. Selvom tre års forsøg ikke har skabt klarhed over optimal udsædsmængde i

vårtriticale, kan en forsigtig konklusion alligevel være, at vårtriticale ikke behøver så højt plantetal som antaget, da man startede med at dyrke vårtriticale i Danmark (450 planter pr. m²). Anbefalingen kommer derfor fremover til at lyde på 400 planter pr. m².

Konklusion

Mulighed for at tørre korn er vigtig, når man dyrker vårtriticale.

Sorten Dublet er førstevalg til den kommende sæson.

Sorten Logo er også et godt valg.

Tre års forsøg tyder på at 400 planter pr. m² er nok i vårtriticale.